

Τα Πλεονεκτήματα και τα Μειονεκτήματα της Ελλάδας στην Εποχή της Διεθνοποίησης των Οικονομιών

Νικόλαος Ηρ. Γεωργιάδης (*)

« Για πολλούς αιώνες, ο αρχαίος Ελληνικός πολιτισμός βρισκόταν σε τροχιά δημιουργίας νέων ιδεών και ποικίλων καινοτομιών, στοιχεία τα οποία με τη σειρά τους όχι μόνο έδωσαν υψηλό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην Αρχαία Ελλάδα, αλλά και διαμόρφωσαν την πορεία των τελευταίων δύο χιλιετιών για πολλούς άλλους λαούς. Η Αθηνά, Θεά της σοφίας αλλά και του πολέμου, επινόησε για παράδειγμα το χαλινάρι που βοήθησε τον άνθρωπο να χρησιμοποιήσει αποτελεσματικότερα το άλογο, βοηθώντας την πρόοδο και την εξέλιξη του πολιτισμού.»

Ο ρόλος της Ελληνικής Οικονομίας και των αγορών της είναι σήμερα περισσότερο κρίσιμος από ποτέ, καθώς η πολυπλοκότητα του παγκόσμιου οικονομικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος, αλλά και η συνεχής διασύνδεση των κρατών σε εμπορικό και χρηματιστηριακό επίπεδο, μεταβάλλουν με πολύ μεγάλη ταχύτητα το πλαίσιο του ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών. Η Ελλάδα αποτελεί πλέον πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχοντας υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα, το Ευρώ, με αποτέλεσμα να απολαμβάνει όλα τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από την ιδιότητα του πλήρους μέλους, τόσο σε πολιτικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο. Τέτοιες ωφέλειες αποτελούν οι ενισχύσεις κεφαλαίου σε διάφορους σημαντικούς παραγωγικούς κλάδους, η εισροή πόρων για τη δημιουργία υποδομών, κλπ. Είναι ενδεικτικό ότι **κατά την κρίσιμη διαπραγμάτευση του περασμένου έτους, 2005, με τους Ευρωπαίους εταίρους της, η Ελλάδα απέσπασε συνολικούς πόρους άνω των 20 δισ. ευρώ, εξασφαλίζοντας μία ακόμη 5ετία (αρχής γενομένης από το 2008) σημαντικής οικονομικής ανάπτυξης.**

Παρά τα ανωτέρω δεδομένα, η ανάπτυξη των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, αλλά και η συρρίκνωση των διαρθρωτικών προβλημάτων, εξακολουθεί να αποτελεί για την Ελλάδα τη μείζονα αποστολή στο σύγχρονο περιβάλλον της διεθνοποίησης των οικονομιών. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ελλάδα καλείται να εξοικειωθεί και να αναπτύξει ιδέες όπως αυτές της ηγεσίας, της καινοτομίας, της ανταγωνιστικότητας (υπενθυμίζεται ότι το 2005 ανακηρύχθηκε ως έτος

ανταγωνιστικότητα από την Ελληνική κυβέρνηση), της παραγωγικότητας και της διαρκούς εκπαίδευσης, σε μία οικονομία, η οποία κατά τα 60%-70% αποτελείται από τον ευρύτερο και εξαιρετικά δύσκαμπτο, ως προς την ανταγωνιστικότητά του, δημόσιο τομέα. Οι παραπάνω έννοιες είναι πολύ σημαντικές για το μέλλον μιας οικονομίας, αλλά περισσότερο σημαντικό και δύσκολο είναι να υλοποιούνται συγκεκριμένα και συστηματικά βήματα στην πράξη, με συγκεκριμένα και μετρήσιμα αποτελέσματα.

Ένα μεγάλο πλεονέκτημα για την Ελλάδα είναι η γεωγραφική της θέση, η οποία της επιτρέπει να ενισχύει τους παραδοσιακούς της δεσμούς με την πλειοψηφία των γειτονικών της αγορών και να αυξάνει την οικονομική της διείσδυση σε αυτές τις οικονομίες. Σε αντίθεση με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως την Πορτογαλία και την Ιρλανδία, η Ελλάδα βρίσκεται κοντά σε αγορές στις οποίες μπορεί να δώσει τα φώτα της και να συμβάλει στην περαιτέρω οικονομική τους ανάπτυξη, μέσω αμοιβαίας ωφέλειας. Ενδεικτικό παράδειγμα αυτής της διείσδυσης της Ελλάδας στις γειτονικές αγορές, είναι οι Ελληνικές εμπορικές τράπεζες, οι οποίες σήμερα αντλούν το 10% της κερδοφορίας τους από τις αγορές της Βαλκανικής. Ακόμη, Ελληνικές εταιρίες καταναλωτικών προϊόντων και τηλεπικοινωνιών εμφανίζουν σημαντική δραστηριότητα και ανάπτυξη στην ευρύτερη Νοτιοανατολική Ευρώπη, ενώ κατασκευαστικές και τηλεπικοινωνιακές εταιρίες διεισδύουν στον αραβικό κόσμο, συνάπτοντας συμφωνίες για την κατασκευή έργων υποδομής. Από τις χώρες εμβέλειας της Ελλάδας δεν λείπουν οι αγορές της Αφρικής, της Λατινικής Αμερικής, ακόμη και της Κίνας. Συνεπώς, αν και η Ελλάδα αποτελεί μία ώριμη οικονομικά αγορά για τις εύρωστες Ελληνικές επιχειρήσεις, οι τελευταίες έχουν τη δυνατότητα να μεγαλώσουν ακόμη περισσότερο στις γειτονικές και παραδοσιακά φιλόξενες χώρες, με μεγαλύτερο πληθυσμό και άρα με καλύτερες οικονομικές προοπτικές.

Από την άλλη πλευρά, **η Ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει σαφώς πρόβλημα ανταγωνιστικότητας όταν τα προϊόντα των κορυφαίων Ελληνικών επιχειρήσεων τίθενται αντιμέτωπα με εκείνα της Δυτικής Ευρώπης ή της Βόρειας Αμερικής, που αποτελούν σήμερα τις πιο «απαιτητικές» αγορές του κόσμου.** Σε τομείς όπως οι υπηρεσίες, τα βιομηχανικά προϊόντα, οι εφαρμογές υψηλής τεχνολογίας, αλλά και τα καταναλωτικά προϊόντα, οι Ελληνικές εταιρίες δεν έχουν έως σήμερα κατορθώσει να διεισδύσουν με έντονο τρόπο σε καμία από τις προαναφερθείσες αγορές, κυρίως λόγω της συγκριτικά χαμηλότερης ποιότητας των προϊόντων τους και ίσως της όχι και τόσο ανταγωνιστικής τιμολογιακής πολιτικής τους. Σε κάποιες άλλες περιπτώσεις, αρνητικό παράγοντα αποτελεί και το «φτωχό» μάρκετινγκ που αναπτύσσουν κατά καιρούς οι Ελληνικές επιχειρήσεις σε επίπεδο συνολικού κλάδου, όπως για παράδειγμα στο χώρο της εμπορίας ελαιόλαδου, ενώ σε άλλες περιπτώσεις όπως στους τομείς του λογισμικού ή των επεξεργαστών για υπολογιστές δεν υπάρχει καμία αξιολογη παρουσία από μέρους των Ελληνικών εταιριών.

Ένας καίριος τομέας ανταγωνιστικότητας για τις οικονομίες σε διεθνές επίπεδο, είναι ο βαθμός διείσδυσης της πληροφορικής και του Ίντερνετ στις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά μιας χώρας. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Ενωμένης Ευρώπης των 25 κρατών – μελών, ο ευρύτερος κλάδος της υψηλής τεχνολογίας αν και αντιπροσωπεύει μόλις το 5% του ενιαίου Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Α.Ε.Π.) για την Ε.Ε., εντούτοις «ευθύνεται» για το 25% της συνολικής οικονομικής ανάπτυξης και για το 40% των ωφελειών που δημιουργούνται σε επίπεδο παραγωγικότητας εργατικού δυναμικού. Η Ελλάδα παραμένει αρκετά πιο πίσω στη διείσδυση της πληροφορικής στην ευρύτερη οικονομική δραστηριότητα και ίσως αυτό να εξηγεί, μεταξύ των άλλων,

την προαναφερθείσα αδυναμία των Ελληνικών επιχειρήσεων να ανταγωνιστούν στο περιβάλλον των ισχυρότερων οικονομιών. Για παράδειγμα, ενώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά μέσο όρο, το 49% των νοικοκυριών έχουν πρόσβαση στο Ίντερνετ, στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό ανέρχεται μόλις σε 22%.

Σε επίπεδο καινοτομίας, που είναι ίσως η πιο καθοριστική παράμετρος οικονομικής προόδου και κυρίως ανταγωνιστικότητας, η Ελληνική οικονομία τοποθετείται στην 22η θέση μεταξύ των 25 κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ελλάδα για πολλά έτη υστερούσε δραματικά στην παραγωγή νέων τεχνολογικών ιδεών, αλλά εδώ και κάποιο καιρό, η τάση αυτή για την Ελλάδα έγινε θετική. Η Ελληνική οικονομία αρχίζει να κερδίζει, με αργούς όμως ρυθμούς, το χαμένο έδαφος όσον αφορά στην ανάπτυξη διαφόρων πατέντων υψηλής τεχνολογίας, καθώς και στη διενέργεια σοβαρής έρευνας και ανάπτυξης. Ωστόσο, μόνο ένα περιορισμένο – και διαρκώς μειούμενο - μερίδιο αυτής της καινοτομίας είναι εφαρμόσιμο στο σύγχρονο επιχειρηματικό περιβάλλον και περιέχει προστιθέμενη αξία που μπορεί να μεταφρασθεί σε κέρδος για τις επιχειρήσεις. Η σημασία της έρευνας & ανάπτυξης στη σφυρηλάτηση υψηλού ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για μία οικονομία, αποδεικνύεται από το γεγονός ότι οι Η.Π.Α. ξοδεύουν ένα ποσό της τάξεως των 350 ευρώ κατά κεφαλή για έρευνα, ενώ η Ευρωπαϊκή Ένωση δαπανά μόλις 80 ευρώ κατά κεφαλή.

Το περιορισμένο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της Ελληνικής οικονομίας στον τομέα της υιοθέτησης νέων τεχνολογικών πρακτικών φαίνεται επίσης και από το γεγονός ότι οι εγχώριες επιχειρήσεις δεν είναι τόσο «δικτυωμένες» όσο οι αντίστοιχες επιχειρήσεις του εξωτερικού. Για παράδειγμα, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα, μεταξύ των ετών 2004 και 2005, μόλις 7% των Ελληνικών εταιριών έλαβαν παραγγελίες μέσω του λεγόμενου “e-business”, δηλαδή μέσω ιντερνετικής διασύνδεσης, έναντι 12% για τις Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις κατά μέσο όρο. Επίσης, στην Ελλάδα, μόλις 14% των εγχώριων επιχειρήσεων έδωσαν παραγγελίες μέσω ιντερνετικής διασύνδεσης, ενώ στην Ευρώπη το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώθηκε στο 24%.

Η στρατηγική κατάκτησης και διατήρησης από την Ελλάδα του ανταγωνιστικού της πλεονεκτήματος στο νέο διεθνοποιημένο περιβάλλον αποτελεί σήμερα μία ιδιαίτερα δύσκολη υπόθεση. Η Ελληνική οικονομία οφείλει να χρησιμοποιήσει και να ενισχύσει τα παραδοσιακά ισχυρά σημεία της, αλλά και να ακολουθήσει τις τάσεις των καιρών που υποδηλώνουν μεγαλύτερη δημιουργία νέων ιδεών και καινοτομίας. Παράλληλα, αυτή η προσπάθεια με τους συγκεκριμένους στόχους της πρέπει να διαχέεται ως τον τελευταίο Έλληνα πολίτη, ώστε και ο τελευταίος πολίτης να συμβάλει με τις μικρές του δυνάμεις στην ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας και των προοπτικών ανάπτυξης του εγχώριου οικονομικού συστήματος. Άλλωστε, η Ελλάδα ξεκινά από μία δύσκολη αφετηρία, καθώς η διεθνοποίηση των κέντρων λήψης των αποφάσεων υποδεικνύει ότι μία χώρα σαν την Ελλάδα δεν έχει σήμερα την πολυτέλεια να ελέγξει όσο άλλοτε τις αποφάσεις διεθνούς εμβέλειας, αλλά και τον απαραίτητο χρόνο να αντιδράσει με διορθωτικές κινήσεις στις περιπτώσεις που δεν είναι έτοιμη να ανταγωνισθεί τους οικονομικούς της «αντιπάλους». Σε αντίθεση με το μύθο του Δαίδαλου και του Ίκαρου, που οι εν λόγω ήρωες δεν έπρεπε να πετάξουν τόσο υψηλά ώστε να μην λιώσουν τα φτερά τους, σήμερα η Ελληνική οικονομία πρέπει να αντιστρέψει το «σύνθημά της» και να φέρει όσο πιο ψηλά μπορεί, ακόμη και στον «ουρανό», το ανταγωνιστικό της πλεονέκτημα.

Πλεονεκτήματα

Γεωγραφική θέση - κλειδί
Ισχυρή οικονομική ανάπτυξη (άνω του μέσου όρου της Ε.Ε.)
Ελεγχόμενος πληθωρισμός
Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Υιοθέτηση του Ευρώ
Θετική αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας (Α)
Σημαντικός αριθμός μεταναστών
Τουριστικός πόλος έλξης
Ισχυρή κοινοβουλευτική πλειοψηφία
Πόλος ειρήνης και συνεργασίας λαών
Διαρκώς μειούμενος γεωπολιτικός κίνδυνος
Παραδοσιακές φιλικές σχέσεις με τον αραβικό κόσμο

Μειονεκτήματα

Αντιπαραγωγικός δημόσιος τομέας (60%-70% της οικονομίας)
Διαρθρωτικά προβλήματα (δημόσιο χρέος, έλλειμμα εμπορικού ισοζυγίου)
Έλλειψη αξιοπιστίας των οικονομικών δεδομένων
Ανεπαρκείς μεταρρυθμίσεις στην εργατική νομοθεσία
Χαμηλή ανταγωνιστικότητα και παραγωγικότητα
Υψηλό ποσοστό ανεργίας
Ελλιπές σύστημα εκπαίδευσης
Συγκριτικά μικρότερη διείσδυση της πληροφορικής και του διαδικτύου
Διαφθορά και παραοικονομία
Ανεπαρκείς μεταρρυθμίσεις

(*) Υπεύθυνος Ανάλυσης Αγοράς & Μετοχών
“VALUATION & RESEARCH SPECIALISTS”

Value Invest - www.valueinvest.gr
Investment Research & Analysis Journal - www.iraj.gr

Ειδική Ανακοίνωση προς Όλα τα Ενδιαφερόμενα Μέρη

Η πληροφόρηση που περιέχεται στο δικτυακό τόπο www.iraj.gr (Investment Research and Analysis Journal ή IRAJ) και στην παρούσα ανάλυση (ή γενικά παρουσίαση) βασίζεται σε ευρέως δημοσιοποιημένα στοιχεία, στατιστικές βάσεις δεδομένων, ετήσιους απολογισμούς, ενημερωτικά δελτία, επίσημες ανακοινώσεις και άλλες εξειδικευμένες πηγές πρωτογενούς ή δευτερογενούς έρευνας, οι οποίες κατά την άποψη των εκπροσώπων του δικτυακού τόπου είναι έγκυρες, αξιόπιστες και οι κατά το δυνατόν αντιπροσωπευτικότερες του προς εξέταση αντικειμένου. Το IRAJ δεν έχει προβεί σε πρωτογενή ή εμπειριστατωμένο έλεγχο του συνόλου των αναγραφόμενων πληροφοριών / στοιχείων και κατά συνέπεια δεν εγγυάται με απόλυτο τρόπο την ποιοτική και ποσοτική ακρίβεια των δεδομένων και απόψεων που εμπεριέχονται σε αυτήν. Η πληροφόρηση και οι απόψεις που παρουσιάζονται, υφίστανται κατά τη χρονική στιγμή της εκπόνησης της ανάλυσης, αποτελούν προϊόν συνθετικής και κριτικής μεθόδου, και ενδέχεται να μεταβληθούν μετά τη συγκεκριμένη ημερομηνία χωρίς καμία ειδοποίηση από μέρους του IRAJ προς τα ενδιαφερόμενα μέρη. Παράλληλα, είναι πιθανόν, οι απόψεις που βασίζονται σε διαφορετική μεθοδολογία ανάλυσης (θεμελιώδη, τεχνική ή στατιστική ανάλυση) αλλά και σε διαφορετική θεώρηση να μην βρίσκονται, κατά αναγκαίο τρόπο, σε απόλυτη αρμονία μεταξύ τους και ως εκ τούτου τα εξαγόμενα δεδομένα / συμπεράσματα ανάλογα με τα χρησιμοποιηθέντα κριτήρια να δίστανται ή να διαφοροποιούνται. Οι αγορές μετοχών, χρήματος και εμπορευμάτων χαρακτηρίζονται παραδοσιακά από υψηλό βαθμό μεταβλητότητας (volatility), με αποτέλεσμα να καθίσταται κατά καιρούς ιδιαίτερος δύσκολη η απόπειρα πρόβλεψης των μελλοντικών τάσεων. Παράμετροι, όπως οι εταιρικές εξελίξεις, οι μακροοικονομικές και μικροοικονομικές ισορροπίες, οι κλιματολογικές συνθήκες, το επίπεδο των αποθεμάτων και η εν γένει προσφορά και ζήτηση των προς διαπραγμάτευση χρεογράφων παρουσιάζουν ταχείς ρυθμούς αλλαγών ως προς την πληροφόρηση που διαχέεται στην επενδυτική κοινότητα και κατά συνέπεια οι εναλλαγές των προσδοκίων οδηγούν με τακτικό και συνήθως απρόβλεπτο τρόπο σε μικρές ή μεγάλες διακυμάνσεις των τιμών.

Οι προβλέψεις που αναφέρονται στις αναλύσεις του δικτυακού τόπου www.iraj.gr δύνανται να αποτελούν ένα μόνο από τα πολλά υπονήφια / πιθανά σενάρια μελλοντικών εξελίξεων, ανάλογα με τις διαφορετικές κάθε φορά υποθέσεις που λαμβάνονται υπόψη για την εξαγωγή τους. Επίσης δύνανται να εκφράζονται ως προσωπικές απόψεις των συγγραφέων και όχι κατ' αναγκαίο τρόπο ως βασικές θέσεις που εκπροσωπούν το δικτυακό τόπο IRAJ σε ευρύτερη διάσταση. Όλες οι απόψεις οι οποίες βασίζονται σε προβλέψεις μεγεθών χρηματοοικονομικής φύσεως υπόκεινται σε σημαντικούς κινδύνους και αβεβαιότητες ως προς την τελική υλοποίησή τους, με αποτέλεσμα να απαιτείται εξαιρετική προσοχή στη χρήση αυτών των προβλέψεων ως κριτήρια επενδυτικής συμπεριφοράς.

Οι μελέτες και οι αναλύσεις του δικτυακού τόπου www.iraj.gr (Investment Research and Analysis Journal ή IRAJ) δεν αποτελούν προτροπή για την αγορά, πώληση ή διακράτηση αξιών και εκπονούνται με κύριο αλλά όχι αποκλειστικό σκοπό την ενημέρωση των επενδυτών. Τόσο ο κάτοχος όσο και οι συντελεστές του δικτυακού τόπου www.iraj.gr δεν καθίστανται σε καμία περίπτωση υπεύθυνοι για πάσης φύσεως ζημιές, οφέλη ή διαφυγόντα κέρδη, που προέκυψαν από επενδυτικές επιλογές, οι οποίες βασίστηκαν στα συμπεράσματα ή τα αποτελέσματα των αναλύσεων που δημοσιεύθηκαν. Απαγορεύεται ρητώς η αναπαραγωγή, χρησιμοποίηση και διανομή του εν λόγω προϊόντος χωρίς την έγγραφη άδεια του IRAJ και των εκπροσώπων του.
